

פתיחה לפרק "בית שמאי"

דברים אלה היו מוסכמים על הכל, אלא שקיימות בעיות רבות לפרטי העניינים: מאיזה גיל חלים נישואי הקטנה, מה תוקפם של נישואים אלה לגבי הזכויות ההדדיות של האישה והאשה, בין לשאלות הממוניות ובין לשאר דברים. וכן לענין המיאון: האם המיאון חל רק לגבי אירוסין, או גם לגבי נישואים; האם יכולה קטנה למאן פעמים אחדות (באותו בעל או בבעלים שונים); מתי הוא זמן המיאון: האם עוד בתקופת קטנותה או רק לאחר שהיא עומדת על דעתה.

בירור יסודי בשאלת תוקפם של נישואי הקטנה חשוב גם בהשוואת נישואיה עם נישואין אחרים, בין שהם מדברי תורה ובין שהם מדברי סופרים (נישואי חרשת), וכן בהשוואתם עם קשר הזיקה. בעיות אלה מקבלות חשיבות מעשית כאשר נופלות אחיות לייבום, ומן הדין לברר מי מהן נדחית מפני האחרת.

פרק זה דן במכלול הבעיות של נישואי קטנה, הן במהותם ותוקפם של נישואים אלה, הן באפשרויות הניתנות להחירם, והן בבעיות הנובעות מהם לענין חליצה וייבום.

מן התורה רק האב יכול להשיא את בתו (ורק פעם אחת) בעודה קטנה, ונישואיה תקפים מדין תורה. אולם חכמים תיקנו שגם שאר בני המשפחה (האם, האחים) רשאים להשיא ילדות קטנות, משום שעלולים לנהוג מנהג הפקר כילדה קטנה שאין לה אב, ונישואיה מקנים לה חסות ובטחון.

עם זאת אמרו חכמים שנישואים כאלה אין להם תוקף כנישואים גמורים. ועוד תיקנו חכמים, שהקטנה יכולה בכל עת להודיע שאינה חפצה בבעלה, ועל ידי כך היא מנתקת את קשר הנישואין מעיקרו, כאילו לא נישאה מעולם.